บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาเชิงพรรณนา แบบตัดขวาง ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional Descriptive Study)

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครอบครัวคนงานก่อสร้าง ที่มารับจ้างทำงานและอาศัยอยู่ในบริเวณก่อสร้าง ในเขตจังหวัดนนทบุรี

วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น(Multi-stage Sampling technique) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6 อำเภอ มีตำบลที่มี การก่อสร้าง 27 ตำบลแบ่งออกเป็น 2 เขตได้แก่ เขตเมือง 11 ตำบลและเขตชนบท 16 ตำบล

2. สุ่มพื้นที่ที่จะทำการศึกษามา 20% ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)ได้พื้นที่ที่จะทำการศึกษา 6 ตำบล ซึ่งเป็นตำบลที่มีสถานที่ก่อสร้างอยู่ในพื้นที่เขตเมือง 3 ตำบล และเขตชนบท 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางพูด ตำบลบางกรวย ตำบลเสาธงหิน ตำบลท่าอิฐ ตำบลบางเลน

3. ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในสถานที่ก่อสร้างทุกแห่ง ในตำบลที่สุ่มมาได้ โดยการสำรวจแจงนับสถานที่ก่อสร้างทั้งหมด ที่กำลังดำเนินการอยู่ในเขตตำบลตัวอย่าง และสถานที่

1197214CC2

ก่อสร้างเป็นกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีการสร้างที่พักสำหรับคนงานพักอาศัย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 38 แห่ง ทำการจดบันทึกจัดทำบัญชี จำนวนห้องพักแต่ละแห่ง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 887 ห้องพักเพื่อเตรียมสุ่มตัวอย่าง ต่อจากนั้นก็เข้าไปดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดย สุ่มเลือกครัวเรือน(ห้องพัก)ที่อยู่ในบริเวณสถานที่ก่อสร้างอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling)แล้วทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (ห้องพัก) หรือสมาชิกตัวแทน ที่อาศัยอยู่ในห้องพักเดียวกันที่เคยมีประวัติการเจ็บป่วยในรอบปีที่ผ่านมา เป็นหน่วยตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง

ใช้วิธีการคำนวนขนาดของตัวอย่าง จากสูตรดังนี้

$$n = \frac{Z^2 pq}{d^2}$$

จากการศึกษาเรื่องการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวคนงานก่อสร้างในเขตการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย มีการเจ็บป่วยของคนงานต้องนอนพักรักษาที่โรงพยาบาล พบร้อยละ 29.7 (นิภา ส.ตุมรสุนทร,2532)

n = จำนวนตัวอย่าง

Z = ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (1.96)

p = สัดส่วนของประชากรที่มีพฤติกรรมการใช้บริการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย 29.7 % (p=.30)

q = 1-p (q=.70)

d = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ =.05

$$n = \frac{Z^2 pq}{d^2}$$

$$= \frac{(1.96)^2(0.30)(0.70)}{(0.05)^2}$$

$$= 322.69$$

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 405 ครัวเรือน

ระยะเวลาดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2534 ถึง มกราคม 2535

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากคู่มือและเอกสาร แบบรายงาน เกี่ยวกับงานสาธารณสุขและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามทั้งชนิดปลายเปิด(Open ended) ปลายปิด(Close ended) และแบบตรวจสอบ(Check list)โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนงานก่อสร้าง เป็นแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพเดิม รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภูมิลำเนาเดิม จำนวนชั่วโมงทำงานต่อวัน ช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในแหล่งก่อสร้าง การมีบัตรประกันสุขภาพ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวลักษณะของความเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของการเจ็บป่วย ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุข และความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยได้แก่ การไปรับการรักษา เช่น ที่โรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลเอกชน หรือคลินิค ศูนย์บริการสาธารณสุขหรือสถานีอนามัย รักษาแผนโบราณ ซื้อยาจากร้านขายยา หรือไม่รักษา ปล่อยให้หายเอง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ รวมทั้งความตรงของเนื้อหา แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำเครื่องมือไปทดลองใช้

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ โดยนำไปทดสอบกับ กลุ่มคนงานก่อสร้างที่อยู่ในเขตติดต่อใกล้เคียง ได้แก่ เขตปทุมธานีก่อสร้างอาคารพาณิชย์ ใกล้สะพานนนทบุรี (สะพานนวลฉวี)

และกรุงเทพฯ (เขตบางซื่อ) จำนวน 30 ชุด เพื่อดูความชัดเจน ความเข้าใจในข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คนงานก่อสร้าง ที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งก่อสร้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอน การรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับ สาธารณสุขอำเภอ และหัวหน้าสถานีอนามัยประจำตำบลตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ให้ทราบ

2. ติดต่อขออนุญาตจากทาง อำเภอ ตำบล และพื้นที่การวิจัย เพื่อทำการสำรวจเก็บข้อมูล

3. ทำการอบรมการใช้แบบสอบถามแก่เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากเกร็ด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนนทบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางใหญ่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางบัวทอง และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา ชั้นปีที่ 1 รวม 10 คน

4. เข้าทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในกลุ่มคนงานก่อสร้าง ช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน 12.00-13.00 น. ในสถานที่ก่อสร้างที่อยู่ในตำบลตัวอย่าง และทำการสัมภาษณ์ช่วงเวลาเลิกงาน 17.30-19.00 น. รวมทั้งวันอาทิตย์หยุดงาน โดยผู้วิจัยเอง รวมใช้เวลา 27 วัน (พ.ย. 34 - ม.ค. 35)

การประมวลผลข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ในขณะที่อยู่ในสถานที่ก่อสร้างนั้น

2. ลงรหัสในแบบฟอร์ม โดยใช้คู่มือลงรหัสที่สร้างขึ้น (Coding)

3. นำรหัสบันทึกข้อมูลลงแผ่นแม่เหล็กด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูล

5. วิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package For The Social Science Personal Computer Plus)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ วิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพเดิม จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกัน รายได้ บัตรประกันสุขภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในแหล่งก่อสร้าง จำนวนชั่วโมงที่ทำงานต่อวัน ช่วงเวลาปฏิบัติงาน ระยะทางถึงสถานบริการ ลักษณะของความเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของการเจ็บป่วย ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุข ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตาราง

2. ทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยของคนงานก่อสร้างกับกลุ่มปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ Chi-square test

3. วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุข และความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย มีคำถามทั้งหมด 10 ข้อ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนความเชื่อ

คำถามเชิงบวก

เห็นด้วย ให้คะแนน = 3

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน = 2

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน = 1

คำถามเชิงลบ

เห็นด้วย ให้คะแนน = 1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน = 2

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน = 3

3.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสาธารณสุขมีคำถาม ทั้งหมด 4 ข้อ มี คะแนนเต็ม 4 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนความรู้

ตอบถูก = 1 คะแนน

ตอบผิด = 0 คะแนน

จากนั้นหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยแล้ว รับการรักษา และกลุ่มที่มีพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยแล้ว ไม่รับการรักษา แล้วทดสอบดูความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ Unpaired t-test

4. วิเคราะห์จำแนกกลุ่ม เพื่อต้องการหาว่าปัจจัย หรือตัวแปรใดบ้างมีความสัมพันธ์หรือมีอำนาจจำแนกกลุ่ม พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยโดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นกลุ่มคือ รักษาและไม่รักษา โดยใช้ตัวแปรในปัจจัยนำ ด้านคุณลักษณะประชากร ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยความต้องการด้านสุขภาพ เป็นตัวทำนายใช้สถิติ Discriminant Analysisโดยวิธี Stepwise เพื่อคัดเลือกตัวแปรสร้างสมการในการใช้ทำนาย